

PROTOCOL CONTRA LA CORRUPCIÓ I EL FRAU

L'Associació Catalana per la Pau (ACP), en coherència amb els principis de bones pràctiques que han de presidir les activitats de les Organitzacions No Governamentals per al Desenvolupament ha aprovat el present Protocol contra la Corrupció i el Frau, que constitueix una eina de prevenció que estableix normes i instruments de control, així com les possibles infraccions i les sancions corresponents, amb l'objectiu de vetllar per la transparència en els procediments i actuacions de la institució.

El present protocol pren com a base d'actuació mesures ja contemplades en diferents documents en vigor i desenvolupats en els últims anys per l'entitat. Aquests documents són el Procediment de Gestió Financera i el Manual de Contractacions i Compres.

L'estricta compliment de la normativa en ells contemplada ajudarà a prevenir els problemes de frau, corrupció o ús indegut dels fons.

Què són el frau i corrupció?

El frau es pot definir com l'acte o actes d'engany, abús de confiança o inexactitud conscient, tal com la deformació intencionada de declaracions financeres o de qualsevol altra naturalesa, realitzats per persones internes o externes a l'organització, i que tenen com a fi preparar o produir un dany o perjudici de caràcter material, com pot ser la malversació d'actius o l'obtenció de beneficis econòmics, o d'un altre gènere.

El frau es pot produir en tots els nivells. Els administradors, els responsables i els membres de la plantilla han de ser conscients de la manera en què una mala gestió o pràctiques fraudulentos poden sorgir en el seu àmbit de responsabilitat. És important destacar que, encara que l'error no es caracteritzi com a frau, aquest pot ser el precursor d'un frau. L'administració o l'adreça han de ser alertades en tot moment dels errors susceptibles de transformar-se en un acte deliberat. La corrupció pot definir-se com «la utilització indeguda de les seves funcions o d'altres mitjans, sigui per si o mitjançant persones interposades, amb vista a l'obtenció de beneficis econòmics o d'un altre gènere en favor de qui així actua o de tercers».

A l'ACP, l'expressió "fraud i corrupció" s'utilitza per descriure pràctiques com l'engany, la corrupció, la falsificació, l'extorsió, la malversació, el complot, el robatori, el suborn, l'ocultació de la veritat i els suborns.

Normes d'actuació

1. La contractació de subministraments de béns, serveis o obres i lliuraments de fons a socis locals, es realitzarà seguint expressament les normes contingudes en el Manual de contractacions (MC) i el Procediment de Gestió Financera (PGF), no sent possible el pagament de les compres, lliuraments i desemborsaments de diners en metàl·lic, bitllets de banc o xecs al portador, més que per a pagaments menors de caixa i quanties que no superin els 150,00 euros (o el seu contravalor en moneda estrangera). Tanmateix, aquests pagaments s'han de justificar mitjançant el rebut corresponent.
2. Si l'anterior norma hagués de ser contravingut en raó de les necessitats de bona execució del projecte o projectes, el desemborsament en metàl·lic haurà de ser autoritzat pel director/a responsable de finances en seu o coordinadora de delegació, així com per la institució donant, mitjançant l'aprovació pertinent de l'ús de rebuts.
3. Totes les operacions econòmiques, per petita que sigui la seva quantia, estaran degudament acreditades amb document justificatiu que contingui la identificació dels socis i proveïdors, les parts intervinents, el concepte pel qual intervenen, l'objecte de l'operació i la seva quantia o, si s'escau, els exigits en el MC.
4. En els casos en què, per raó de la quantia, fossin necessàries licitacions locals o internacionals, els i les treballadores de l'ACP amb conflictes d'interessos, per si mateixos o per les seves relacions de parentiu, o d'un altre gènere, com comercials, quedaran automàticament exclosos -es tant de l'elaboració dels Termes de Referència (TdR), com de la Comissió Avaluadora encarregada d'analitzar les ofertes rebudes.
5. De forma periòdica i en compliment del MC es realitzaran una anàlisi i una avaluació detallada de les compres i serveis rebuts pels proveïdors habituals, valorant la pertinència dels mateixos. Aquestes anàlisis seran realitzades pels responsables de l'auditoria interna.

6. S'examinarà amb especial atenció qualsevol operació, amb independència de la seva quantia, que pugui ser particularment susceptible de frau i / o corrupció, el que es comunicarà directament a la Junta Directiva.
7. Aquestes comunicacions hauran de recollir els següents aspectes:
  - a) Relació i identificació de les persones físiques o jurídiques que participen en la Cooperació i el concepte de la seva participació en ella.
  - b) Activitat coneguda de les persones físiques o jurídiques que participen en les operacions i la correspondència entre l'activitat i les operacions realitzades.
  - c) Relació de les operacions i dates a què es refereixen amb indicació de la seva naturalesa, moneda en què es realitzen, quantia, lloc o llocs d'execució, finalitat i instruments de pagament o cobrament realitzats.
  - d) Exposició de les circumstàncies de tota índole de les quals es pugui inferir el risc de frau i / o corrupció o que posin de manifest la falta de justificació per a la realització de les activitats.
  - e) Qualsevol element rellevant per a la prevenció del frau i / o corrupció.
8. Per garantir la possibilitat d'investigar a posteriori actes de frau o corrupció, l'ACP protegirà i conservarà -almenys durant sis anys- els documents relatius a les operacions i relacions realitzades, incorporant sempre les dades, com a mínim continguts en l'anterior apartat tercer.
9. Els membres de l'ACP, bé per si o mitjançant persones interposades, s'abstindran d'executar operacions quan hi hagi indici fundat o certesa de frau o corrupció, llevat que la abstenció no sigui possible o dificulti la persecució de les i els beneficiaris de l'operació, en el cas s'estudiaran, en la mesura del possible i d'acord amb les institucions donants, les mesures a prendre.
10. En l'execució de projectes i programes, l'ACP observarà de manera fidedigna les condicions i normes establertes per la institució donant en el capítol de compres i proveïdors. Sota cap concepte es incompliran de manera unilateral les condicions i normes proposades.
11. El personal de l'ACP té el deure de comunicar als òrgans superiors qualsevol indici de frau o corrupció.
12. El personal de l'ACP té el deure de confidencialitat respecte a les actuacions que s'estiguin realitzant en relació amb la prevenció del frau o corrupció.

Mecanismes de control intern Junta Directiva

Correspon a la Junta Directiva la prevenció, detecció i resposta davant els possibles casos de frau i / o corrupció.

La Junta Directiva supervisarà la idoneïtat dels procediments, proposarà, si escau, les mesures correctores oportunes i vetllarà pel compliment d'aquest Protocol.

La Junta Directiva avaluarà periòdicament i per escrit l'efectivitat operativa dels procediments establerts.

Tot el personal de l'ONG tindrà coneixement d'aquest Protocol.

Procediment en cas de detectar possible frau i/o corrupció

L'ACP vol encoratjar qualsevol que tingui indicis raonables d'actes de frau o corrupció a deixar constància, amb tota garantia que no es veurà perjudicat cap manera per les seves declaracions (de les sospites raonables).

La forma de procedir en aquests supòsits serà:

1. Per part de qui detecta el cas:
  - No ignorar-los.
  - Assegurar-se que es tracta d'indicis fundats.
  - Notificar-ho immediatament al responsable superior.
  - Si es tracta d'esdeveniments implicant al seu superior directe, contactar llavors amb el responsable de la delegació o amb la Junta Directiva.
  - Si s'estima que el cas ho requereix, pot denunciar el frau directament, per escrit, a la Junta Directiva.
  - Las notificaciones seran el més precises que sigui possible, facilitant dades personals, llocs, dates, nombre de vegades, imports, valors, etc.
  - Si no representa perill, recopilar totes les proves sigui possible.
2. Per part dels responsables receptors de la notificació: no ignorar-la.
  - Assegurar-se que s'hagin pres totes les mesures de discreció oportunes per protegir la persona que hagi manifestat sospites.
  - Omplir el Formulari d'informe de frau.
  - Procurar demanar quants més dades i proves li sigui possible.
  - Notificar-ho immediatament i per escrit a la Junta Directiva i/o al president de l'Associació.

- Explicar a la persona que hagi presentat la notificació que l'ACP es pren molt seriosament aquestes qüestions i que s'iniciaran actuacions per tal d'aclarir la situació de manera objectiva.
- Assegurar-se que el Formulari d'informe de frau hagi estat transmès a les instàncies adequades.

Gestió de les notificacions de frau

Tots els presumptes fraus es notificaran a la Junta Directiva a qui se li demanarà que iniciï un procediment de seguiment o investigació.

Les possibles sancions derivades d'aquest procediment hauran de respectar la normativa laboral corresponent quan es tracti de personal laboral.

Totes els expedients de frau s'han de consignar en un registre conservat pel / per la director/a d'Administració.

INFRACCIONS I SANCIONS

El personal de l'ONG es regirà, en matèria d'infraccions i sancions, per la normativa: lleis, reglaments, convenis, etc., vigent del país en què s'ha formalitzat el contracte.

Tanmateix, s'indiquen, a títol d'exemple, les següents infraccions:

Constituiran infraccions greus:

- La participació en actes de frau i corrupció de caràcter menor.
- La manca o l'indegut examen especial de determinades operacions sospitoses.
- La inadequada conservació de documents.
- La manca de col·laboració amb la Junta Directiva sempre que aquest incompliment no constitueixi infracció molt greu tal com s'especifica en l'apartat següent.
- Revelar que s'han transmès informacions al Junta Directiva que s'està examinant si alguna operació pogués estar vinculada a frau o corrupció.
- No adoptar les mesures oportunes perquè el personal de l'ONG sota la respectiva responsabilitat tingui coneixement d'aquesta normativa.
- Incompliment de les normes d'actuació d'aquest protocol anteriorment esmentades, quan se'n derivi un perjudici menor.

L'incompliment de cadascuna de les obligacions imposades per la present normativa es considera com una sola infracció, de manera que hi haurà tantes infraccions i s'aplicaran, en conseqüència, tantes sancions com a obligacions incomplertes.

Seran infraccions molt greus:

- La participació en actes de frau o de corrupció de caràcter major.
- L'incompliment de l'obligació de confidencialitat.
- L'incompliment injustificat pel subjecte obligat del deure de comunicació, quan des d'algun col·laborador, soci, proveïdor o un tercer s'hagués comunicat als òrgans de control intern de l'ONG l'existència d'indicis o la certesa que un fet o operació estava relacionat amb el frau o la corrupció.
- La negativa o resistència a proporcionar una informació concreta sol·licitada per la Junta Directiva mitjançant requeriment escrit.
- Les tipificades com a greus, quan durant els cinc anys anteriors el subjecte infractor:
  - Hagués estat condemnat en sentència ferma per un delictes dels recollits en el Codi Penal en qualitat d'autor, o per encobriment o receptació.
  - Hagués estat sancionat dues vegades mitjançant resolució administrativa ferma.
  - Hagués estat sancionat dues vegades en aplicació de les normes que regulen el funcionament d'aquesta organització, entenent com a tals també les vigents al país.
- L'incompliment de les normes d'actuació contemplades en el present protocol quan en derivin unes conseqüències greus per a la ONG (i / o socis, col·laboradors, proveïdors, etc.).

També seran responsables les i els col·laboradors, socis, proveïdors i els seus càrrecs de direcció i administració, siguin unipersonals o col·legiats, quan participin en els actes de frau o corrupció amb una conducta dolosa o negligent. L'ONG adoptarà respecte ells l'actitud que legalment correspongui.

Sancions

Al personal de l'ONG se li imposaran les sancions establertes en les normes legals, reglamentàries o convencionals vigents del lloc en què es va formalitzar el seu contracte i seguint el procediment en elles contemplat.

En tot cas, s'han d'imposar les següents sancions per la comissió de les faltes greus:

- Amonestació privada.
- Amonestació pública.
- Suspensió de sou i feina d'1 a 20 dies naturals.

Si es tracta de persones que treballen en llocs de responsabilitat, a més de les anteriors sancions, se'ls suspindrà en el càrrec durant un any.

Per la comissió d'infraccions molt greus s'imposaran les sancions següents: A més de les dues primeres de l'apartat anterior,

- La suspensió de sou i feina de 21 dies a 60 dies.
- La inhabilitació per exercir càrrecs de responsabilitat fins a cinc anys.
- L'acomiadament.

Si les entitats que col·laboren amb l'ACP haguessin participat en actes de frau o corrupció aquí exposades per decisió majoritària de la seva direcció o amb el consentiment d'aquesta, s'interromprà amb elles aquesta col·laboració, sense perjudici del deure que els assisteix a reparar el dany i perjudici causat.

Quan es cometin infraccions greus i molt greus, els seus autors estaran obligats a retornar les quantitats defraudades o que han estat objecte de corrupció, així com al rescabament íntegre dels danys i perjudicis causats..

Prescripció

Les infraccions greus prescriuen als tres anys, les molt greus, als cinc anys. El termini de prescripció es compta des de la data en què la infracció hagi estat comesa. En les infraccions derivades d'una activitat continuada, la data inicial del còmput serà la de la finalització de l'activitat o la de l'últim acte amb què la infracció es consumi.

Procediment sancionador

La incoació i instrucció dels procediments sancionadors per actes que constitueixin delicte o falta correspon als Òrgans de justícia competents.

Així mateix, aquells actes que puguin suposar infraccions de caràcter administratiu serà l'Administració corresponent la que els conegui.

Sense perjudici de l'anterior, l'Associació té dret, dins del seu àmbit, a instruir i sancionar, d'acord amb les seves normes d'aplicació, tots aquells actes que suposen la vulneració d'aquestes normes.

Quan s'iniciï un procediment sancionador per part de l'ACP, aquest es guiarà pel principi de contradicció, nomenant un instructor/a en el termini de deu dies des que es rebí la denúncia o des que es coneguin els fets, que haurà obligatòriament escoltar a les persones imputades i permetre la seva defensa, sigui oralment o per escrit, excepte rebuig de les mateixes, i podent- se practicar tot tipus de proves reconegudes en dret, per finalment emetre un informe raonat en el termini de dos mesos des que es va iniciar la instrucció proposant la sanció que correspongui, d'acord amb aquest protocol, o l'arxiu de l'expedient quan es comprova la inexistència del fet, la manca de participació en el mateix o la manca de prova suficient per acusar.

La Junta Directiva procedirà a imposar la sanció que correspongui en el termini de dos mesos des que rebí l'informe del / de la instructor / a o l'arxiu de l'expedient.

La persona a la qual se li hagi imposat una sanció podrà recórrer contra la mateixa davant l'ordre jurisdiccional competent.

Barcelona, 18 de febrer de 2013